

Kongl. May:t Förordning angående Torn-Wächtarne i Stockholms Stad

Kungl. förordningar 1. saml.

National Library
of Sweden

Kungl. förordn.
J. H. W. saml.

Kungl. Maj:ts

Förordning

Angående

Horn = Måttarne i Stockholms Stad.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ts.

3 STOCKHOLM, uti det Kongl. Tryckeriet (upslagdt)

Hos JOH. HENR. WERNER,
Directeur öfver alla Tryckerien i Kilet / Åhr 1732

Kongl. May:ts Förordning angående Torn-Wächterne i Stockholms Stad.

§. 1.

I underdänigst följie af Kongl. May:ts utfärda-
de Brand-Ordning/ skola hädanefter Natt och
Dag/hela Året om/ Torn-Wächtere upwach-
ta utt följande Torn och Staplar i Staden och
på Malmarne; Nemli:n utt St. Nicolai eller
Store-Kyrkan; på Brunkeberg; i St. Claræ,
St. Johannis, Ladugårdzlandet/ Kongsholmen/ St. Mariæ Mag-
dalenæ och St. Catharinæ; Men utt Kongl. Riddare- Holmen
allena om nätterne/ ifrån Kl. 6. om aftonen til Klockan 6. om
Morgonen/ om Winteren/ och ifrån 9. til 4. om Sommare:n.
I alla de öfriga Kyrkorna underhållas allenast wisse Personer/
som så snart Eid löskommer/ upstiga och klämta.

§. 2.

Wid hwart af de upnåmbde Ställen måste wara så många
Wächtere/ som til Wachthållningen Natt och Dag nö-
dige pröfwas; och komma de som uti Kyrko-Tornen böra up-
wachta/ at antagas af hwars och ens Kyrkas Föreståndare/
samt efter förbemelte Kongl. Förordning/ at lönas och under-
hållas af Församlingarne/ dock at af Stadsens publique Me-
del/ dertil bidragas samma Summa, som tillförne varit wan-
lig. St. Claræ och St. Olofs Församlingar sammansätjas att
underhålla Torn-Wächterne utt St. Claræ Torn och den som
klämtar i St. Olof. St. Jacobi och Johannis Församlingar un-
derhålla tilhopa Wächterena wid St. Johannis och den som
klämtar i St. Jacobi; Tyska Församlingen och Kongsholmen
Torn-Wächterne i Kongsholmen och den som klämtar i Tyska
Kyrkan. Men wårdetörnet/ Wächterne och den öfrige inrätt-
ningen på Brunkeberg underhållas af Staden allena. Öf-
wer hwilket alt Politie-Collegium kommer at hålla Hand.

§. 3.

§. 3.

De som til Torn-Wächtere antagas / måste för all ting wara nyctre / wakamme och bestidelige Personer / emedan på en sådan Raris Upwachtning i des lybla / Stadsens säkerhet eller olycka ankommer.

§. 4.

Deras göromål skal deruti bestå / at de hwar sina skiften / hela året om / stadigt skola waka i deras tillförordnade Torn / samt derifrån stundeligen / Dag och Natt / med all flit och Waksamhet / utståda på alla sidor / och noga acht gifwa / om på något ställe i Staden eller på Malmarne någon wåld eld sig yppar / då de det straxt / på sätt / som här i denne Förordning utsättes / skola tillkänna gifwa.

§. 5.

När Eld kommer lös i Staden / eller innom Norre- och Södre-Ström / klämtas i alla Torn i Staden och på Malmarne fyra starka slag tätt på hwar andra. Är det på Norre-Malm / Ladugårdz-Landet eller Kongsholmen / klämtas på samma sätt Tre slag; och om det är på Söder-Malm / två starka slag / all tätt på hwarandra / och det med den största Klockan / i hwar Församling / således / at emellan hwart tecken af 4. 3. eller 2. slag / som följas tätt åt / alltid göres något uppehåld / at Folket säkert kan höra hwar elden är lös.

§. 6.

Med sådane tecken fortsara Torn-Wächterne tåtare och ofta re / så länge Branden är häfftig / eller tiltager / men längre emellan hwart tecken / när elden sachtas / til des de märcka at han utan mera skada låter släckta sig / då de med Klämtningen ef. er hand aftaga och hålla up: Dock måste Wächterne i de närmaste Tornen / och som kunna bäst see hwad wid branden passerar, alltid hafwa et wakande öga på elden / at om den åter tänder sig / då de å nyo begynna med Klämtningen / och dermed fortsara efter som faran är til / och nu sagt är / hwar-efter Wächterne i de andra Tornen då måste sig råtta.

§. 7.

Besulle/ det den högste Gudēn afwände! Torn-Wächtern
 antingen blifwa warse twenne eldar på järskille stället
 sig yppa på samma tid/ eller ock under det at en Brand
 påstår/ en annan upkomma på et annat ställe/ då skal
 han med den största Klockan gifwa tecken för den elden som
 är honom närmast/ och med den nästa Klockan i Ordning
 gen/ för den andra elden/ hwardera med så många slag/
 som det/ för den orten der det brinner/ ef'er 5. §. wara bör/
 och det så tydeligen och wäl åtskildt/ at Stadens Inwånare
 eij allenast kunna märcka at elden är lös på två ställen/
 utan ock hwarest/ i Staden eller på någon dera Malmen/
 olyckorne på färde äro.

§. 8.

Förutan det at Torn-Wächterne/ på sätt som förbemelst är/
 skola gifwa tecken med Klämtning/ så snart de sielfwe för-
 märcka någon eldswåda å färde wara/ så böra de ock göra det
 samma/ så snart de/ antingen warda derom anropade af Brand-
 Wachten/ eller af någon annan Stadens Inwånare/ eller ock
 han seer eller hörer på andra stället något tecken til wädeld gif-
 wes/ som i Kongl. May:ts Brand-Ordning befallt är.

§. 9.

Upkommer wädeld under någon påstående Ringning/ wa-
 re sig efter Lij/ wid begratning/ sammanringning eller
 hwad namn den hafwa må/ och ringarne det antingen sielfwe
 blifwa warse/ eller derom tillsagde/ så skola de straxt/ uphöra
 med ringningen/ och i det stället klämta/ som i 5. §. sagt är/ samt
 med Flaggor eller Kläden gifwa derom tecken til andra Ringa-
 re ifrån det ena Tornet til det andra.

§. 10.

För Skorstens Eld/ eller när Soot brinner/ klämtas alle-
 na med et slag med tredje Klockan i den Församling eller
 tract, derest Sotet brinner/ det ware sig i Staden/ eller på någon-
 dera Malmen/ så framt icke Sotbranden antänder taak el-
 ler

let wägg och ästadskommer skada / då snart klämtningen måste förändras / efter det som här skrifwore / om tekn till full wädeld förmålt är.

§. 11.

På det så wäl wederbörande / som hafwa inseende på Torn-Wächtarens förhållande / såsom ock Församlingarnes Inwånare / hwilka bemelte Wächtare löna / altid måge höra at de äro tillstådes och wakaride på deras ställen / höra de efter hwart Klokeslag / om Dagen slå med en Klubba uti de dertill på Tornen inrättade Bräden / och om nätterne blåsa uti et Horn eller Luhr / utaf twenne sidor af Tornet / så många gånger som Klockan är slagen.

§. 12.

Men beträffande Torn-Wächtarne uti Kongl. Riddare-Holmen / så så de / så länge Kongl. May:t boor på Riddare-Holmen / hwarcken om Nätterne blåsa i Hornet / eller klämta för wädeldar; utan måste i des ställe / när de märcka eld lös wara / klappa på Tornet / och med ropande gifwa det Kongl. Gardes Wachten tillkänna. Men då Kongl. May:t flyttar derifrån på Slottet / eller är utur Staden / för fara de i det ena och andra aldeles såsom uti de andra Tornen.

§. 13.

Wid hwart Torn / skal upwachtningen Wächtarne emellan således fördelas / at de åt minstone lösa hwarannan af trenne gånger om dygnet / nemligen Klockan 6. om morgonen / Klockan 2. eftermiddagen / och Klockan 10. om aftonen; at således hwart skifte teke blifwer öfwer oita timar / så wäl til större säkerhet och tjenst för Staden / som mera beqwämlighet för Wächtarena sielfwa.

§. 14.

Derest doch wid den ena eller andra Församlingen antingen Wächtarena sielfwe wille fins emellan öfwerens komma om kortare Wachtstiften / eller ock Kyrkoföreståndarne / för någon orsak skuld / sunno lågligare om aflösningen annorledes

at föranställa / än här förestrefwes / så kan ock sådant tillåtas /
allenast at det sker inför Politie-Collegio, så at både Staden
hafwer derwid lika trygghet / och wid förefallande twist eller
flagomål ingen owisshet måtte wära om aflösningis timarne.

§. 15.

Skulle någon Torn-Wächtere uppe i Tornet blifwa så sjuk/
eller eliest honom något wid komme / at han des wacht
ej kunde uthålla / hafwe då tilstånd gifwa sådant tillkänna / om
dagen med blåsande i Hornet / och om Natten med bulande i
brådet / då den af des Camerater, som sådant antingen sielf först
hörer / eller warder derom tillsagd / är förpliktad at straxt up-
gå och den sjuka aflösa / samt gifwa det Kyrkoherden eller nå-
gon af Kyrkans Föreståndare tillkänna.

§. 16.

Men som hända kunde / at Torn-Wächteren uppe i Tornet
blefwe så hårdt betagen / at han intet kunde gifwa något
tekn ifrån sig; Så bör om dagen Klockaren i Församlingen / och om
nätterna Brand-Wachten / noga höra efter / om den som hafwer wacht
i Tornet wid alla Klockeslag / genom blåsande eller bulande låter hö-
ra af sig. Förmärkes han en enda gång dermed blifwa ute / stikas
då en annan Torn-Wächtere straxt up / at tilsee / hwad som wäller /
och efter som han det besinner / beställa om Torn-Wachten / samt gif-
wa det tillkänna hos förenämde wederbörande.

§. 17.

Hwilken Torn-Wächtere / som icke inställer sig i Tornet / på det
Klockeslag / som honom tillkommer / at lösa af / betale til des
Camerat fyra Ore Silfwermynt för hwar tima / som han på honom
wänta måste. På andra sidan blifwer ock den / som sit siste uthållit /
på det alskarligaste förbuden / at bortgå förr än han blifwer af-
löster: Dackadt at den som honom aflösa bör / blifwer ute öfwer
tiden. Går den ena bort förr än den andre kommer / så at Tornet
blifwer utan Wächtere: böte / så den som oaföst bortgick / som der
der uteblef / hwardera Tijo Daler Silfwermynt första gången / andra
gån-

gången dubbelt / och tredie gången miste tjensten. Kommer imedler-
tid eld löbs / och aldeles intet / eller för seent klämtas / plichte som här
nedanföre uti den 22. §. förmåles.

§. 18.

Wil någon Torn-Wächtare resa utom Staden / stufnar / eller får
annat sådant förfall / at han des tjenst någon tid kort eller län-
gre eij kan förträta / gifwe sielf / eller låte gifwa sådant straxt tillänna
hos des Kyrkoherde eller Kyrkones Föreståndare / hwilke hafwa at med
Politie-Collegii wettstap och minne förordna någon / som förträttar
tjensten i des ställe. Blifwer någon annorledes ute ifrån des syfla
plichte som i slutet af föregående punct utsättes om dem som lemna
Tornet utan Wächtare.

§. 19.

Kommer någon Torn-Wächtare på sin wacht drucken / plichte för-
sta gången Fem / andre gången Tijo Dal. Silfwermynt / och
tredie gången miste tjensten.

§. 20.

Den som i Tornet röker Tobak / eller hafwer annan bar eld sielf / el-
ler tillåter det någon annan / plichte med sin gånger Gatulopp;
Tijmar skada deraf / miste listwet.

§. 21.

Befinnes någon sofwa på sin Wacht / eller försummar at blåsa el-
ler slå i bråde efter Klockeflagen / böte Tijo Dal. Silfwermynt.

§. 22.

Den Torn-Wächtare som försummar / at med twederbörlig klämt-
ning gifwa tekn / at eld är å färde / när han det bordt eller kunn-
nat warse blifwa / plichte med 40. Dal. Silf:mt eller i brist af botum
med Gatulopp / brottet må härdröa af des uteblifwande utur Tornet /
fyllerij / sömnachtighet / eller hwad annan des skuld det hålft wara må.
Men försummar han at klemta för Gotbrand / plichte med fem Dal.
Silfwermynt.

§. 23.

Den som / när twädeld yppas på det ena stället / klämtar galit / och gif-
wer tekn för ut annat / dermed förwillandes Folket / och dem
som slåcka Rola / plichte Fem Dal. Silfwermynt.

§. 24.

§. 24.

Im alt detta böra Torn - Wächtarne noga underrättas; hwardera så ock altid wid handen hafwa sit Exemplar af Förordningen / samt tilhållas / at det sielfwe wäl igenomläsa / eller för sig låsa låta / at de måge fullkomligen weta hwad deras göromål är / och icke kunna förebära någon ovetenhet.

§. 25.

Inteligen / som wärckställigheten af denne inwättning ankommer på hwaras och ens Församlings Kyrkoföreståndare / och öfwer - uppsichten deröfwer / på Stadsens Politie - Collegium, så förmanes den ene och andre / at til alt answars undwiskande / här wid bruka så mycken större sorgfällighet / som på detta wärcket til en ganska stor deel bevoor / så wäl Stadsens allmänne / som hwaras och ens des Inwånares enstylte wälfärd och säkerhet; Befallandes som oftast någon at upstiga i Tornen och eftersee huru Torn - Wächtarne sig förhålla / och fullgöra deras skyldighet / samt de brottsligheter / som befinnas kunna / angifwa och derå plicht ställa. Stockholm i Råd - Sammaren den 8. Maji, 1732.

FRIEDRICH.

O: Cederström.